

VAROLUŞSAL BİR EYLEM OLARAK BEKLEMEK: DAZAI OSAMU’NUN “MATSU” ÖYKÜSÜ İLE SAMUEL BECKETT’İN *GODOT’YU BEKLERKEN* OYUNU ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR ÇALIŞMA

*WAITING AS AN EXISTENTIAL ACT: A COMPARATIVE STUDY OF OSAMU DAZAI’S SHORT STORY
“MATSU” AND SAMUEL BECKETT’S PLAY WAITING FOR GODOT*

Ali Volkan ERDEMİR^{*}

¹ Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Japon Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Türkiye.

Ö Z E T

Bu makale, Japon yazar Dazai Osamu’nun “Matsu” (Beklemek) adlı küçürek öyküsü ile İrlandalı yazar Samuel Beckett’in *Godot’yu Beklerken* adlı tiyatro eserini karşılaştırmalı edebiyat bakışıyla ele almaktadır. Her iki eser de İkinci Dünya Savaşı’nın yarattığı toplumsal yıkım ve bireysel yabancılaşma ortamında “beklemek” eylemi üzerinden insanın varoluşsal durumunu konu eder. 1942 yılında *Josei* adlı dergide yayımlanan “Matsu” adlı öyküde, Dazai Osamu’nun genç kadın kahramanı, savaşın gölgesinde kimi ve neden beklediğini bilmeden yaşamı anlamlandırmaya çalışırken, ilk kez 1953 yılında tiyatro sahnesinde seyircilerle buluşan *Godot’yu Beklerken*’de Samuel Beckett’in karakterleri, anlamsız diyaloglar içinde adeta beklemenin kendisini varoluş nedeni haline getirir. Dahası, İkinci Dünya Savaşı’nda karşı cephelerde savaşmış iki ülkenin edebiyatındaki beklemek eyleminin, savaşın karşısında insanların hem bireysel çaresizliği hem de yaşama bağlılığı aynı anda barındıran bir insani deneyim olarak kullandığı çıkarımı yapılmıştır. Neticede tüm savaşlar, her taraf için ölüm getirirken hem savaş sırasında hem de savaşın bitmesinin ardından bireysel yalnızlaşma, anlam kaybı, güvensizlik hissi gibi psikolojik sorunlara yol açan durumlar dikkate alındığında, özünde savaşın kazanılmasının olmadığı görülür. Bu durumu en iyi anlatan sanatlardan biri de yarattığı empati duygusuyla yazınsal eserlerdir. Bir tür kolektif hafıza işlevi gören yazınsal eserlerde okur, geçmişte yaşananları canlı bir şekilde duyumsayabilir, karakterlerin yaşantıları üzerinden onlarla empati kurabilir, böylece olası benzer durumlar karşısında sergileyici tavır için bu söz konusu eserlerden bir şeyler öğrenebilir. Bu makalede ele alınan “Matsu” (Beklemek) ve *Godot’yu Beklerken*, hem savaşın ilk bakışta görülmeyen yıkıcılığını hem de yazınsal eserlerin insanı anlamadaki işlevini göstermesi açısından örnek eserlerdir.

Anahtar Kelimeler: Dazai Osamu, Samuel Beckett, Matsu, *Godot’yu Beklerken*, İkinci Dünya Savaşı.

A B S T R A C T

This article aims a comparative literary analysis of Dazai Osamu’s short-short story “Matsu” (Waiting) and Samuel Beckett’s play *Waiting for Godot*. Although written in different cultural contexts, these two literary works focus on the existential condition of human beings through the motif of waiting against the backdrop of the social and psychological devastation caused by the Second World War. In “Matsu”, a young woman attempts to make sense of her life while waiting for an uncertain future, reflecting the anxiety and ambiguity of wartime existence. Similarly, Beckett’s characters in *Waiting for Godot* remain trapped in an endless act of waiting, transforming it into a defining aspect of their existence. By examining these literary texts through a comparative literature perspective, the article demonstrates how waiting functions as a shared literary expression of uncertainty, loneliness, and the search for meaning. Despite represented nations that stood on opposing sides during the war, both authors portray waiting as a universal human experience that embodies both despair and resilience. The article further argues that literary works serve as a form of collective memory, that enable readers to engage empathetically with the psychological consequences of war. In this respect, “Matsu” and *Waiting for Godot* reveal not only invisible impacts of war on individuals but also the enduring role of literature in understanding human experience.

Keywords: Dazai Osamu, Samuel Beckett, Matsu, *Waiting for Godot*, Second World War.

^{*} Sorumlu Yazar (Corresponding author): Ali Volkan Erdemir, aeverdemir@erciyes.edu.tr.

Gönderilme Tarihi (Received): 30.05.2026, Kabul Tarihi (Accepted): 03.06.2026, Yayın Tarihi (Published): 26.06.2026.

Atıf Bilgisi: Erdemir, A.V. (2026). Varoluşsal Bir Eylem Olarak Beklemek: Dazai Osamu’nun “Matsu” Öyküsü ile Samuel Beckett’in *Godot’yu Beklerken* Oyunu Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma, *Doğu Dilleri Dergisi*, 11 (1), 88-98. http://dx.doi.org/10.61134/audodilder.1960260.

Dergimizde yayımlanan çalışmaların telif hakları yazarlarda olup, CC-BY-NC lisansı altında açık erişim olarak yayımlanmaktadır. The copyright of the articles published in our journal remains with the authors, and the articles are published in open access under the CC BY-NC licence.

Giriş

Tarihe dönüp baktığımızda, insanların ateşi keşfettiğini, tekerleği icat ettiğini ve binlerce yıl boyunca uygarlığı geliştirdiğini görürüz. Ne var ki, keşfettiği ateşle icat ettiği tekerleği yakıp yok eden de yine insan olmuştur. Diğer bir deyişle uygarlık tarihi iyi niyetli insanların var oluşuyla birlikte kötücül insanların varlığına da tanıklık etmiştir. İnsanlık için yararlı bir şeyler üretenler olduğu gibi bunları yok edenler de olmuştur. Bu davranışları etkili ve anlaşılır bir şekilde aktarmak da yazınsal eserlerin rollerinden biridir. Bu eserlerde görülen insan doğası, ülke sınırlarını aşarak evrensel boyuta ulaşır. Bizler, bu eserler aracılığıyla başka insanların duygu ve düşüncelerine tanıklık etme ve onları anlama imkânı buluruz.

Yazınsal eserlerin bir diğer özelliği de bir bakıma kolektif hafıza olmalarıdır; içinde tarihî olayları, toplumsal konuları ve bireylerin düşünce biçimlerini barındırırlar. Bazı tarihî olaylar tarih kitaplarında kalarak unutulabilir. Ancak bu olaylar yazınsal metinde estetik bir şekilde işlendiğinde, geçmiş hayal gücüyle canlandırılır ve zihinde daha görünür halde resmedilir. Böylece, günümüzde yaşananları anlamak için de iyi bir referans olur. Okur, bu eserlerden bir şeyler öğrenir, ana karakter aracılığıyla kendini daha iyi anlar, olaylara dikkat kesilir ve mevcut yaşananlara karşı nasıl bir tutum sergileyeceği konusunda seçimler yapar.

Sözü edilen edebiyat eserlerinin rolüne Japon yazar Dazai Osamu'nun "Beklemek" (Matsu) (1942) adlı kısa öyküsü ve İrlandalı yazar Samuel Beckett'in *Godot'yu Beklerken* (1953) adlı tiyatro oyunu iyi birer örnektir. Bu makalede öncelikle bu öykü ve tiyatro eserinin karşılaştırmalı edebiyat yaklaşımıyla inceleme imkânı ölçütlerini sağlayıp sağlamadığı üzerinde durulmuş, sonrasında yazarlar ve eserler üzerine bilgi verilmiştir. Sonraki kısımda makalenin asıl sorunsalı olarak yazınsal eserlerinin evrensel insani değerleri nasıl işlediği tartışılmıştır. Sonuçta, özünde savaşın kazananının olmadığı ve yazınsal metinlerin insanı anlatma ve anlamada önemli bir işlevi yerine getirdiği çıkarımı yapılmıştır.

Öykü ile Tiyatro Eserini Karşılaştırma İmkânı

"Matsu" (Beklemek) adlı öykü Japon yazar Dazai Osamu tarafından 1942'de kaleme alınmıştır. *Godot'yu Beklerken* ise İrlandalı yazar Samuel Beckett'in 1949 yılında Fransızca kaleme aldığı ve 1953 yılında tiyatrodaki sahnelenen eseridir. Bu iki farklı türdeki edebiyat eserini karşılaştırma ölçütleri biçimsel ve tematik açıdan değerlendirilirse şu üç özellik dikkat çekicidir.

İlkin, her iki eserde de hem edebiyatın hem de tiyatro özelliklerinin aynı anda görülebildiği söylenebilir. "Beklemek" örneğinde, son cümlede şöyle denmektedir: "Söylemesem de siz beni bir gün görürsünüz." (Dazai, 2025, s. 15) Bu ifade, hikâyenin dışındaki okurun, ana karakterle karşılaşmasının beklendiğini ima eder. Bu durum, yazarın ya da karakterin, hikâyenin sahnesinde durup okuru da o sahneye davet ediyormuş gibi bir etki yaratmasına benzer. Bu nedenle "Beklemek", bir tiyatro metnine yakın bir rol üstlenmektedir demek yanlış olmayacaktır. Öte yandan Suzuki, *Godot'yu Beklerken*'in senaryosundaki yazınsallığa dikkat çeker: "(...) düz yazıyı anımsatan bir anlatının sahne eserinde ve tiyatroya özgü unsurların ise düzyazı eserlerinde belirginleşmesiyle, her iki türün işlevleri belirsizleşmektedir." (Suzuki, 2010, s. 196). Böylece, "Beklemek", biçimsel olarak öykü olsa da tiyatro senaryosuna özgü özellik taşıırken *Godot'yu Beklerken* ise bir tiyatro eseri olmakla birlikte romana özgü niteliğe sahiptir.

İki metin arasındaki ikinci benzerlik ise merkeze alınan beklemek eylemidir. "Beklemek" ile *Godot'yu Beklerken*, "beklemek" adı verilen pasif bir eylemi konu edinmektedir. Dazai'nin öyküsündeki yirmi yaşındaki kız, her gün istasyona gelir ve banka oturup bekler. Beckett'in oyunundaysa Vladimir ve Estragon, bir ağacın altında durup beklerler.

Üçüncü olarak, her iki eserde de savaşa dair örtük betimlemeler vardır. "Beklemek" İkinci Dünya Savaşı sırasında, 1942 yılında yazılmıştır ve sıradan bir insan olarak tasvir edilen ana karakterin savaş hakkındaki görüşü satır aralarında hissedilir. *Godot'yu Beklerken* ise İkinci Dünya Savaşı sonrasında, 1953 yılında ilk kez Paris'te sahnelenmiştir, sonrasında ABD'de büyük ilgi görmüştür. İçeriği doğrudan savaşla ilgili görünmese de savaşın etkisi altındaki Batılı bireyin ruhsal durumunu yansıtmaktadır. Bu iki yazınsal eser, savaşta birbirine karşı cephede olan Japonya ile ABD, Birleşik Krallık ve Fransa toplumlarının savaştan etkilenme noktasında taşıdıkları benzerlikleri de genel hatlarıyla göz önüne serer.

1. BEKLEMEK

Dazai Osamu (1909-1948)

Asıl adı Tsushima Shūji olan Dazai Osamu 19 Haziran 1909 tarihinde Aomori Bölgesi Kanagi şehrinde doğmuştur. Varlıklı ve siyasette söz sahibi bir ailede doğan Dazai, kariyer olarak yazarlık mesleğini seçmiştir. Tokyo İmparatorluk Üniversitesinde Fransız Dili ve Edebiyatı öğrenimine başlamış ancak tamamlamamıştır.

“1925 yılında yazar olmaya karar veren Tsushima Shūji’nin, yazmaya başladıktan sekiz yıl sonra Dazai Osamu takma adını kullanarak ilk kez yayımladığı öykü Ressa (Tren)” (Baba, 2006, s. 60) olmuştur. *Ben-roman* (I-novel) tarzında verdiği eserlerinde otobiyografik unsurlar göze çarparken yabancılaşma, öz nefret ve anlam arayışı temaları öne çıkar. Pek çok eserini İkinci Dünya Savaşı’nın ardından yazmıştır. Türkçeye *İnsanlığımı Yititirirken* ve *İnsanlığımı Kaybedişim* adlarıyla çevrilen *Ningen Shikkaku* adlı romanı sadece Japonya’da değil dünyada da en çok okunan eserlerden biridir. Eserleri filme uyarlanan Dazai son yıllarda özellikle *Bungo Stray Dogs* gibi manga ve anime serilerinde yer alarak özellikle genç okurların yoğun ilgisini çekmektedir. Bu ilginin ardında, otobiyografik bir üslup kullanımının, hikâyeyi daha zengin ve içten kılması vardır. Yine, “birinci tekil şahıs anlatımı, Osamu Dazai’yi okurlarına daha yakın hissettirir, çünkü okurlar, hikâyelerin ardındaki insanı ve onun mücadelelerini tanıdıklarını düşünürler.” (Ying, 2023, s. 801)

Öğrencilik yıllarında Marksizm’le ilgilenen Dazai, 1930 yılında Japon Komünist Partisi üyesi olmuştur. Ancak 1932 yılında “komünizme olan inancını inkâr ederek” (Kato, 2012, s. 807) partiden ayrılmıştır.

Dazai Osamu, otuz dokuzuncu doğum gününden altı gün önce sevgilisi Yamazaki Tomie’yle Mitaka şehrinde Tama Nehri’ne atlayarak yaşamına son vermiştir.

“Matsu” (Beklemek) Hakkında

“Matsu”, 1942 yılının haziran ayında yayımlanan *Josei (Kadın)* adlı derginin ilk sayısında yer alan küçük öyküdür.

Başkahraman, yirmi yaşında bir kadındır ve hikâye birinci tekil şahısla anlatılır. Adını bilmediğimiz bu karakter, her gün alışverişten dönerken istasyona uğrar, bankta oturur ve orada bekler. Ancak kimi beklediği belli değildir.

“O küçük istasyona ben her gün birini karşılamaya gidiyorum. Kim olduğunu bilmediğim birini.” (Dazai, 2025, s. 13)

Beklenenin kim ya da ne olduğu sonraki satırlarda da belirsizliğini korur:

Acaba ben kimi bekliyor olabilirim? Şekli belli değil. Şekli belli değil. Sadece, kasvetli bir şey. Yine de onu bekliyorum. Büyük Savaş başladığından beri, her gün ama her gün, alışverişten dönerken istasyona uğrayıp bu soğuk banka oturup bekliyorum. (...) İyi de ben kimi bekliyorum? Kocamı mı? Hayır. Sevgilimi mi? Değil. Arkadaşımı mı? Aman eksin olsun. Para mı? Yok artık. Hayalet mi? Sakın ha! (Dazai, 2025, s.18)

Genç kadının önceki düzenli yaşamının tamamen değiştiği anlaşılır aşağıdaki alıntıdan anlaşılabacaktır:

Eskiden annemle baş başa oturup sessizce örgü örmek en rahat ettiğim şeydi. Ne var ki Büyük Savaş başlayıp da her şey son derece karışınca, evde boş boş oturmak çok kötü bir şeymiş gibi hissetmeye başladım; endişeler içinde kalıp bir türlü rahat edemedim. Elimden geldiğince bir işe yaramak istedim. Ben, o zamana kadar sürdürdüğüm yaşamıma karşı öz güvenimi yitirdim. (Dazai, 2025, s. 14)

Bu durumda kendi varoluş değerini sorgular, işe yarar bir şey yapmak ister ama nasıl yapacağını bilemez ve endişe içindedir. Kaderini başkasının eline bırakmayı bile düşünür:

Alışverişten dönerken istasyonun önündeki soğuk banka oturup düşüncelere dalıyorum. Birinin aniden karşıma çıkma umudu; yoo, hayır, karşıma biri çıkarsa şaşırır kalırım, o zaman ne yaparım diye korkarım. Ama karşıma biri çıkarsa da çare yok, o kişiye yaşamımı teslim edeyim, kaderim o zaman belirlenecek diye çaresiz bir kabulleniş; tüm bunlar korkutucu hayallerle birbirine geçince yüreğim güm güm atar ve soluğum kesilir. (Dazai, 2025, s. 14)

Başkahraman, çeşitli şeyleri düşünerek beklemeye devam eder. Ve savaş döneminde, kendinin de bir şey yapması gerektiğini hisseder. Bu şekilde, beklemek, yaşama gücü haline gelir; edilgen bir davranış olsa da daha iyi bir yaşam umudunu içinde barındırır. Böylece beklemek, sorumluluktan kaçmak ya da tembellik etmek değildir. Birçok olasılık arasından en iyisini seçemediği için bekliyor da değildir. O anda, kendisinin akıp giden bir durumun içinde olduğu koşullarda, “beklemek” hareketsiz kalma eylemidir. Eğer birine ya da bir şeye faydalı olabileceğini fark ettiği an gelirse, onu gerçekleştirmek ister. Ama o an gelene kadar, sadece sessizce “beklemekten” başka bir şey yapamaz.

Savaş

Saeki, Japonya’nın İkinci Dünya Savaşı’na resmen katılmasından sonraki ülkesindeki durumu şöyle ifade eder: “(Japonya’nın savaşa katılmasının üzerinden) Yarım yıl bile geçmeden Japonya’nın başlıca şehirleri

bombalanmaya başlandı. Japonya adaları kelimenin tam anlamıyla bir 'savaş alanına' dönüştü." (Saeki, 1985, s. 18)

"Beklemek" adlı öyküde de savaşın etkileri açıkça görülür. Ihara, başkahramanın bekleme hâlini bir "boşluk" olarak tanımlar ve "ben" olarak anılan karakterin savaşla olan ruhsal ilişkisini şu şekilde yorumlar:

"'Büyük Savaş' nedeniyle kendine ait güvenli yerini kaybeden 'ben', tam da 'Büyük Savaş' ifadesinin ima ettiği gibi istemsizce istikrarsız bir dönemin içine fırlatılmış biridir. Böylesi bir 'ben', savaş ortamında kendine boş yere sorular sormakta ve sadece 'ne olduğunu bilmiyorum' diyebildiği bir boşluk üzerine anlatım kurmaktadır. Çünkü bu 'ne olduğunu bilmiyorum' dediği boşluk, savaşın etkisi altındaki bu belirsiz dönemi hayal etmesine sebep olmaktadır." (Ihara, 2003, s. 174)

Evde annesiyle rahat ve tekdüze, gündelik bir hayat süren başkahraman, savaşın başlamasıyla birlikte endişe duymaya başlar ve olayların artık eskisi gibi olmadığını farkına vararak bocalama içine girer. Ihara, karakterin iç dünyasında saklı olanı şöyle ifade eder:

"Bu şekilde hem özgüvenini hem de yerini kaybeden 'ben', onu bu istikrarlı konumdan uzaklaştıranın 'Büyük Savaş' olduğunu söyler. (...) 'Ben', 'Büyük Savaş'ın başlamasından bu yana kendi içinde bir değişim meydana geldiğinin farkındadır. Diğer bir deyişle 'Büyük Savaş'ın güvenli alanı elinden alması, onun 'ne olduğunu bilmiyorum' diyerek net bir cevaba ulaşamadığı boşluğu arayışının başlangıç noktasıdır" (Ihara, 2003, s. 174).

Belirsizi Beklemek

Sakurada, "Beklemek" adlı öyküde başkahramanın neyi ya da kimi beklediğinin açıkça ifade edilemediğini belirtir.

Ben'in iç dünyasında, "beklenti", "kararlılık" ve "hayal" gibi duygular "garip bir şekilde birbirine dolanmıştır. Ve bu durumun "yaşayıp yaşamadığı", "ölü mü diri mi" olduğu bile belli değildir. "Öğle vakti görülen bir rüyayı izliyormuş gibi" gerçeklik ile hayal arasındaki ayrım bile belirsizdir. "Ben" in neyi beklediği açıklanmaz. (Sakurada, 2007, s. 16)

Benzer şekilde, Ihara da başkahramanın neyi ya da kimi beklediğinin belirsiz olduğunu vurgular.

"Ben", hikâyenin sonlarına doğru kendine bu soruyu sorduğunda bile, "neyi" ya da "kimi" beklediğine karar verememiş gibidir. Bu şekilde sürekli kararsız bir hâl sürdüren "ben"den, beklenen şeyin somut bir cevabını çıkarmak mümkün değil gibi görünmektedir. (Ihara, 2003, s. 173)

Belirsiz Gelecek

Sakurada, "Beklemek"teki başkahramanın geleceğini başkalarının ellerine bırakmış olduğu yorumunu yapar: "'Ama karşıma biri çıkarsa da çare yok, o kişiye yaşamımı teslim edeyim, kaderim o zaman belirlenecek diye çaresiz bir kabulleniş.'" (Dazai, 2025, s. 14) Bu sözlerde, beklenen şeye karşı bir tür kabullenişe benzer bir tür kararlılık vardır (Sakurada, 2007, s. 17).

Sakurada ayrıca, başkahramanın hayatının gidişatını başkalarına bırakmasının getirdiği ruhsal dengesizlik hakkında şu görüşte bulunur: "'Bu delilik, 'beklemek' eyleminin taşıdığı belirsiz unsurlar, başkasına bağımlılık ve 'bekleyen' kişinin içinde bulunduğu durumun istikrarsızlığından kaynaklanmaktadır (Sakurada, 2007, s. 18).

Ancak, eğer başkahraman kaderini başkalarına bırakıyorsa, kendisinin aktif bir özne olduğunu fark etmemesi gerekir. Diğer bir deyişle, bu durumda "beklemek" eyleminin ardındaki motivasyonda güçlü bir "benlik" (ego) barındığı söylenebilir. Bu, Sakurada'nın şu ifadesinden de anlaşılabilir: "Eser boyunca 'bekliyorum' ifadesi on iki kez tekrar edilir ve bu tekrarlar 'ben'in 'beklemek' konusundaki saplantısını, kararlılığını ve kafa karışıklığını yansıtır" (Sakurada, 2007, s. 16).

Dolayısıyla eğer ortada bir "benlik bilinci" olmasaydı, özellikle "ben" sözcüğünü defalarca söylemeye gerek kalmazdı. Böylece, başkahramanın kaderini başkalarına bırakmaktan ziyade, aslında kendi başına bir şeyler yapmak istediği düşünülebilir. Ancak "ben" kendini kurtaracak bir yol bulamamakta ya da savaş ortamında bir sivil olarak kendini tümüyle çaresiz hissetmektedir denebilir.

Belirsiz Yaşam ve Ölüm

Saeki'nin, "Bundan sonraki bir adımda bile, 'ben' için en kesin olan tek şey 'ölüm'dü" (Saeki, 1985, s. 18) tespitinde de görüldüğü gibi "Beklemek"teki henüz yirmi yaşındaki bu genç kadın karakterin beklediği şeyin ölüm olduğu düşünülebilir.

Öyküde bu genç kadın karakter üzerinden halkın savaş karşısındaki düşüncelerinin yansıtıldığı da savlanabilir. Ihara bu konuda şunları belirtir:

"(Bu şekilde) 'ben', halkın birlik olmaya zorlandığı 'büyük savaş' döneminde bile, o birliğin içine katılmayı tercih etmez. Ve bu şekilde kendini halktan uzak tutma davranışına karşılık, içinde 'bir çeşit güvensizlik duygusu' hisseder. Ancak buna rağmen, 'ben' asla 'burada' olmayı, yani 'beklemeyi' bırakmaz." (Ihara, 2003, s. 176)

Ayrıca Sakurada (2007, s. 17), "beklemeyi sürdürme tutumunda bir değer bulunduğunu" belirtir.

Bu çıkarımdan da başkahramanın beklediği şeyin yaşama umudu veren, yaşama anlam kazandıran, yaşamaya değer bir şey de olabileceği düşünülebilir.

2. GODOT'YU BEKLERKEN

Samuel Beckett (1906-1989)

Samuel Barclay Beckett, 13 Nisan 1906 tarihinde İrlanda'nın Dublin şehrinde doğmuştur. Babası inşaatlarda ölçüm uzmanı, annesi hemşireydi. Trinity College'da Fransızca ve İtalyanca öğrenimi gören Beckett, İkinci Dünya Savaşı sırasında Fransa'daki direniş hareketine katılmıştır.

Beckett'in içine doğduğu toplumsal ortam, yaşadığı iki dünya savaşı, yazarlık ve sanat anlayışını etkileyen düşün ve edebiyat hareketleri ve çok genç yaşta kazandığı aydın kişi duyarlılığı onun dünya ve insan karşısındaki tutumunu ve yapıtlarının dokusunu belirlemede etken olmuştur. (Yüksel, 2017, s. 30)

Savaş olgusunu hiçbir yapıtınca açıkça dile getirmemiş olan Beckett, bir 20. Yüzyıl insanı olarak tarihsel bağlamda yaşadıklarını, evrensel insanın – 'bilinç' olarak belirlediği – temel 'değer'ini araştırma kaygısıyla buluşturmuştur. (Yüksel, 2017, s. 42)

Tüm dünyada absürd (uyumsuz) tiyatro eseri *Godot'yu Beklerken* ile tanınan Beckett eserlerinde insanın anlam arayışı, bekleyiş içindeki yalnızlığı, iletişimsizlik ve absürtlük temalarını konu edinmiştir. 1969'da Nobel Edebiyat Ödülü kazanan Beckett, 22 Aralık 1989 tarihinde Paris'te ölmüştür.

İkinci Dünya Savaşı Sonrasında Dünya

20. yüzyılda iki büyük savaş gören dünyanın içine düştüğü durumu aşağıdaki paragraf net bir şekilde özetler:

Birçok zeki ve duyarlı insan için 20. yüzyılın ortasındaki dünya anlamını yitirip, bir şeyler ifade edemez hale geldi. Önceden kesinlik taşıyan kavramlar çözülüp dağıldı, umut ve iyimserliğin en sağlam kaleleri düştü. Birdenbire insanoğlu kendisini ürkütücü ve mantıksız, tek sözcükle saçma bir evrenle yüzyüze buldu. Umudun bütün dayanakları, mutlak anlamın bütün açıklamaları birdenbire maskelerinden sıyrılıp karanlıkta ısıklık çalan anlamsız hayallere, boş dedikodulara dönüştü. (Esslin, 1995, s. 16)

Bu durum karşısındaki anlamsızlık duygusu, dili de etkiledi:

(...) iletişimin özgün ve soylu aracı dil, boşlukları dolduran bir safra haline gelmişti. Yine aynı biçimde, anlamdan arındırılmış gibi görünen bir evrende felsefe ya da politika olarak adlandırdığımız iddialı açıklama biçimleri boş dedikodudan öteye geçmiyordu. (Esslin, 1995, s. 16)

Neticede İkinci Dünya Savaşı sonrasında insanların duyduğu yalnızlığını, yitirdiği yaşam anlamını ve iletişimdeki mantıksızlığını konu alan, geleneksel tiyatro kurgusundan farklı bir yapıda olan ve başını Samuel Beckett, Edward Albee, Eugene Ionesco gibi yazarların çektiği Absürd (Uyumsuz) Tiyatro türü ortaya çıktı. Beckett'in *Godot'yu Beklerken* oyunu günümüzde çeşitli ülkelerde hala süren gösterimiyle¹ bu türün önde gelen örneklerinden biridir.

Godot'yu Beklerken (En attendant Godot)

Beckett'in 1949 yılında Fransızca kaleme aldığı, iki perdeden oluşan tiyatro oyunu *Godot'yu Beklerken*'in ilk gösterimi 1953 yılında Paris'te yapılmıştır. 1954'ten sonra İngilizce olarak gösterime de girmiştir.

¹ Ülkemizdeki tiyatrolarda da sahnelenmiş olup 2025'te ünlü aktör Keanu Reeves'in Estragon'u canlandığı oyun Hudson Theatre'da (Broadway) oynanmıştır.

Godot'yu Beklerken, çeşitli dillere çevrilmiş, tiyatrolarda sahnelenmiş ve televizyon ile radyo yayınlarında da yer almıştır. 1953 yılında yayımlanmasından itibaren henüz yirmi yıl dolmadan, orijinal Fransızca baskısı elli bin, Beckett'in kendi İngilizce çevirisi ise üç yüz elli bin satışa ulaşmıştır. (Cohn, 1967, s. 7) Bu kadar popüler olmasının nedenlerinden biri, İkinci Dünya Savaşı'nın ardından okurların kendilerini bu eserdeki Vladimir ve Estragon gibi kayıp hissetmeleri ve yaşamın anlamı üzerine karamsar ruh haline bürünmeleri savunulabilir. Ayrıca Yüksel'in (2017, s. 14) belirttiği gibi "Beklemek' insan yaşamındaki en temel 'eylem' olduğu için, Beckett'in oyunu her kesimden ve kültürden seyirciyle buluşabilmiştir."

Boşluk Hissi

Godot'yu Beklerken oyununun sahnesi, varoluşun anlamsızlığının ve buna karşı duyulan korkunun sembolüdür. Çünkü kırdaki tek yol üzerinde sadece bir ağaç vardır.

Estragon: Hadi gidelim.

Vladimir: Gidemeyiz.

Estragon: Niçin?

Vladimir: Godot'yu bekliyoruz.

Estragon: Umutsuzca. Ha! Burası olduğundan emin misin?

Vladimir: Ne?

Estragon: Beklememiz gereken yer.

Vladimir: Ağacın yanında demişti. Ağaca bakarlar. Başka ağaç görüyor musun? (Beckett, 1992, s. 16)

Inoue (2000, s. 3), bu ağacın, "Yaşam Ağacı, İsa'nın çarmıha gerildiği ağaç, Buda'nın aydınlanma bulduğu ağaç" gibi örneklere benzetilebileceğini belirtir.

Bu boşluk hissi içinde beklemek, pasif bir eylem olarak anlam kazanır.

Godot Kimdir?

Vladimir ve Estragon ikilisi, hiç görmedikleri ama buluşma sözleri olan Godot'yu beklerler. Öyle ki Pozzo geldiğinde onu Godot sanırlar.

Pozzo: Beni Godot sandınız.

Vladimir: O, hayır. Bayım, bir an bile...

Pozzo: Kim o?

Vladimir: Bir... bir tanıdık.

Estragon: Hiç de değil, doğru dürüst tanımıyoruz bile. (Beckett, 1992, s. 26)

Godot'nun kim olduğu hakkında hiçbir bilgisi olmayan ikili, buluşma yeri ve zamanı hakkında da belirli bir bilgiye sahip değildir.

Estragon: Burası olmaması gerekirdi.

Vladimir: Mutlaka geleceğim demedi.

Estragon: Ya gelmezse?

Vladimir: Yarın yine geliriz.

Estragon: Sonra öbür gün.

Vladimir: Herhalde.

Estragon: Ve böylece sürecek.

Vladimir: Sorun şu.

Estragon: O gelene dek. (Beckett, 1992, s. 16)

Godot kimdir? Sıklıkla dile getirilen görüşe göre, "Godot" ismi "God" (Tanrı) kelimesini çağrıştırdığı için, onun Tanrı olabileceği iddia edilmiştir. Yüksel'e göre de, Beckett'in yapıtlarındaki özel isimlerin genellikle bir 'anlam çağrıştırması' nedeniyle, Godot sözcüğü 'God' (tanrı) olarak yorumlanmış ve bu Godot adlı 'kurtarıcı'nın 'tanrı' olduğu düşünülmüştür." (Yüksel, 2017, s. 58)

Ayrıca Godot'nun bir kişi değil, bir nesne olarak da yorumlanabileceği söylenir. Bu nesne, mutluluk, sonsuz yaşam ya da ideal olup ne kadar aransa da elde edilemeyen bir şey olarak da düşünülebilir. (Cohn, 1967, ss. 11-12)

Beckett'e Godot'nun kim olduğu sorulduğunda, "Bilseydim, bunu oyunda belirtirdim," (Cohn, 1967, s. 55) diye yanıt verdiği aktarılır.

Anlamsız Diyalog

Vladimir ile Estragon arasındaki dostluğun gerçek olup olmadığı kuşkuludur (Inoue, 2000, s. 11). Gerçekte biri gözden kaybolduğunda, diğeri yalnız hissedip onu arar. Ancak birlikte olduklarında sürekli kavga ederler ve birbirlerinden uzaklaşmak isterler. Üstelik aralarındaki diyaloglar da anlamsız kelimelerden ibarettir; eserde bu diyaloglar bitip yeniden başlar, bu tekrarlar devam eder ve konuşmaların bir sebebi olmadığı vurgulanır. (Cohn, 1967, s. 27)

Estragon: -*çiğneyerek*: Sana bir soru sormuştum.

Vladimir: Haah!

Estragon: Cevap vermiş miydin?

Vladimir: Havuç nasıl.

Estragon: Havuç işte.

Vladimir: Çok iyi, çok iyi. (Bir an.) Neydi öğrenmek istediğin.

Estragon: Unuttum. *Çiğner*. Canımı sıkın da bu. *Havuca takdirle bakar. Başparmağıyla işaret parmağı arasında sallandırır*. Bu havucu hiç unutmayacağım. *Düşünceli bir şekilde havucun son kısmını emer*. Hah, tamam, şimdi hatırladım.

Vladimir: Eee?

Estragon: *ağzı dolu, bön bön*. Bağlı değil miyiz?

Vladimir: Söylediklerinin bir kelimesini bile duymuyorum.

Estragon: *çiğner, yutar*. Bağlı olup olmadığınızı soruyorum.

Vladimir: Bağlı mı?

Estragon: Bağ-lı.

Vladimir: Nasıl bağlı, yani?

Estragon: Ayaklarımızdan.

Vladimir: Ama kime. Kimin tarafından?

Estragon: Şu senin adama.

Vladimir: Godot'ya mı? Godot'ya bağlı ha! Ne düşünce! Ne alakası var? *Bir an*. Şimdilik.

Estragon: Adı Godot muydu?

Vladimir: Sanırım öyle. (Beckett, 1992, ss.22-23)

Anlamsız diyalog sadece ikisi arasında değil, diğer karakterlerle olan konuşmalarda da görülür. Basit kelimelerin anlamları bile belirsizdir. Inoue'nun (2000, ss. 8-9) belirttiği gibi elçi çocuk "Sen mutsuz musun?" diye sorduğunda Vladimir'in "Bilmiyorum" cevabı bu duruma iyi bir örnektir. Yani ne mutsuzluğun ne de mutluluğun anlamını bilmekte, diğer bir deyişle mutlu olmanın ne olduğunu bilmemektedir.

Godot Beklentidir

Hiçbir şeyin gerçekleşmediği bir sahnede, anlamsız konuşmalar sürerken, seyirci/okur ister istemez "Acaba Godot gerçekten gelecek mi?" diye sorgulamaya başlar. Inoue'nin de belirttiği gibi Pozzo, uşağı ve haberci çocuk gelir.

Çocuk: *bir çırpıda*. Godot bu akşam gelemeyeceğini, ama yarın mutlaka geleceğini söylememi istedi. *Sessizlik*.

Vladimir: Hepsi bu mu?

Çocuk: Evet efendim. *Sessizlik*.

Vladimir: Bay Godot için mi çalışıyorsun?

Çocuk: Evet efendim.

Vladimir: Ne iş yapıyorsun?

Çocuk: Keçileri güdüyorum. (Beckett, 1992, ss. 53-54)

Ne kadar beklense de Godot gelmez. Buna rağmen Vladimir ve Estragon beklemeye devam eder. (Inoue, 2000, ss. 8-9) Çünkü beklememek, adeta ölmekle eşdeğerdir. Bu nedenle ikisi de vakit geçirmek için kendilerini meşgul eder. Bekleyerek, hâlâ yaşadıklarını hissederler. Godot'nun gelip gelmeyeceği belirsizdir;

ancak kesin olan, onların beklemekte olduklarıdır. Bu durum, "Bekliyorum. Bu yüzden varım. Belki de." (Cohn, 1967, ss. 7-8) şeklinde ifade edilir. Bu şekilde, Beckett'in yarattığı karakterlerin "bekliyor" oluşu, okur ve seyirciyi etkileyen şeydir.

Oldukları yerde öylece durmaktan başka bir iş yapmasalar da beklemekten vazgeçmeler, çünkü Godot'nun gelişiyse, eğer gelirse, her şey daha iyi olacaktır.

Vladimir: Burada yapacak bir şeyimiz kalmadı.

Estragon: Ne de başka bir yerde.

Vladimir: Aman Gogo, uzun ettin. Yarın her şey daha iyi olacak.

Estragon: Bunu nereden çıkardın?

Vladimir: Çocuğun söylediklerini duymadın mı?

Estragon: Hayır.

Vladimir: Godot'nun yarın mutlaka geleceğini söyledi. *Bir an*. Buna ne dersin?

Estragon: O zaman bütün yapacağımız burada beklemek. (Beckett, 1992, ss. 55-56)

Beklemenin kendisi varoluşsal bir anlam kazanır.

Vladimir: Ee? Gidiyor muyuz?

Estragon: Evet, hadi gidelim. *Kımıldamazlar*. (Beckett, 1992, s. 96)

İnsanlar ertesi güne dair umut taşırlarsa yaşama gücü bulurlar. Bu anlamda Godot'yu beklemek, bir ümittir. Godot geldiğinde, iyi bir şey olacaktır. Ama o ana kadar, beklemekten başka çare yoktur. Çünkü bir başkasının gelip gelmemesi diğerlerinin elinde değildir. Bu nedenle, "beklemek" eylemi, iyi bir şeyin olacağına dair bir beklentiye içinde barındırır. Yüksel'in (2017, s. 62) belirttiği üzere, "Yaşama dayanabilmenin tek yolu, insanın durumu ne denli anlamsız olursa olsun, yaşamın bir anlamı olması gerektiğidir."

3. BEKLEMEK İLE GODOT'YU BEKLERKEN KARŞILAŞTIRMASI

I. Dünya Savaşı'nın hemen başında, 1914 yılı ağustos ayında, Herbert George Wells'in Londra'daki bir gazetede yayımladığı bir makale, daha sonra *Tüm Savaşları Bitirecek Savaş* (Wells, 2022) adıyla kitaplaştırılmıştır. Bu ifade, savaşı sona erdirmek için savaşmanın kaçınılmaz olduğunu anlatır. Aynı zamanda bu sözler, insanlara savaşın acılarına katlanmaları ve cesaret bulmalarında önemli bir rol oynamıştır. Savaş sona erdiğinde ve dünya o büyük yıkımı tecrübe ettiğinde, artık böylesine delilik dolu bir olayın bir daha yaşanmayacağına inanılmıştır. Ancak yalnızca otuz yıl sonra, İkinci Dünya Savaşı patlak vermiştir.

Yirminci Yüzyıl'da iki dünya savaşı yaşamış insanlık, bundan sonra bir Üçüncü Dünya Savaşı çıkarsa da bunun şaşırtıcı olmayacağını düşünmeye başlamıştır. Bu bağlamda ister Soğuk Savaş olsun ister yerel bir çatışma, savaşlar devam etmiştir. Bu yazıda ele alınan Beklemek adlı eser savaş sırasında yazılmışken, *Godot'yu Beklerken* savaştan sonra sahnelenmiş bir eserdir ve her iki eserdeki karakterlerde de savaşın etkileri açıkça görülür.

Her iki eserde de dilin anlamı belirsizdir. Yirmi yaşındaki kadın, kimseyle konuşmak istemez. Biri ona bir şey söylerse, ne yapacağını bilemeyeceğini düşünür. "Ben, o sırada oturduğum yerde düşüncelere dalıyorum. İçlerinden biri gülümseyerek bana sesleniyor. Korkuyorum! Şaşıyorum!" (Dazai, 2025, s. 13). Bu, kendi içinde ne söyleyeceğini bilememesinden kaynaklanır. Vladimir ile Estragon'un diyalogları da tutarsızdır ve karşılaştıkları diğer karakterlerin söylediklerinde de anlam eksikliği vardır.

Japonya'da İkinci Dünya Savaşı sırasında yirmi yaşındaki kadın kimi beklemektedir? Geleceğini adeta o kişiye emanet edecekmiş gibi edilgen bir tutum içindedir. Ancak, kimin beklendiği belirsizdir; bu durum, şu cümlede açıkça görülür: "Yine de ben birini bekliyorum. Bu kişi nasıl biri?" (Dazai, 2025, s. 13)

Benzer şekilde, Godot'yu bekleyen iki kişi, Vladimir ve Estragon için de Godot'nun aslında Tanrı mı olduğu yoksa onları daha iyi bir hayata götürecek bir kişi mi olduğu belirsizdir.

İki dünya savaşında, dünyanın dört bir yanındaki insanlar kendi dinlerine inanarak, kendi dillerinde dua ederken, askerler ve siviller dâhil on binlerce kişi hayatını kaybetti. Buna koşut olarak inanç zayıfladı, yaşamın anlamı yitirildi ve insanın değeri sorgulanmaya başlandı.

Ancak insan asla zayıf değildir. Kendi yolunu seçme gücüne sahiptir; sadece hangi yolu seçeceğine karar vermesi zaman alır. Bu makalede ele alınan her iki eserde de insanlar beklemektedir. Hayatın anlamsız ve absürt olduğunu düşünseler bile, karakterlerin şu anda burada yaşadıklarının bilincinde oldukları kesindir.

Karanlık günler sürse bile yaşama umudunu yitirmeyip hayatı bırakmazlar; hayatı terk etmeden beklemeye devam ederler. Bu bekleyiş, yaşamaya devam etme gücünü verir.

Değerlendirme

Birinci Dünya Savaşı'nın yıkımının ardından bir diğerinin yaşanmayacağı yönünde bir iyimserlik vardı. Bu düşünceye güzel bir örnek ABD'den gelmişti:

"Henry Ford 1928'de 'insanların büyük bir savaşa bir daha girmeyecek kadar zeki olmaya başladıklarını' söyledi. 1932'de bir silahsızlanma hevesliliği Amerikan Başkanı Herbert Hoover'a, 'şimdi dünyanın emekçileri üzerinde ağır bir yük olan silahlanmanın' azaltılması ihtiyacından söz ettiriyordu. Hoover amacının, 'bütün tankların, kimyasal savaş araçlarının ve bütün hareketli topların (...) bütün bombardıman uçaklarının ortadan kaldırılması' olduğunu söylüyordu (Toffler, 1994, ss. 13-14). Ne var ki çok geçmeden, yedi yıl sonra, tarihin en yıkıcı savaşı olan İkinci Dünya Savaşı patladı. 1945'te Hiroşima ve Nagasaki'ye atılan atom bombalarıyla savaş sonra erdi. Birleşmiş Milletler kuruldu ve dünya bir kez daha kısa bir süre için kalıcı barışa kavuştuğunu sandı. Soğuk Savaş, Kore Savaşı, Körfez Savaşı derken günümüzde de savaşların ve savaş tehditlerinin ardı arkası kesilmemektedir. Bu noktada yazınsal eserler bir sığınak olmanın yanı sıra savaşın getirdiği yıkıcı etkinin izlerini göstermesi açısından ders alınacak ve empati kurmayı sağlayacak bir işlev görmektedir. 2006 yılı Nobel Edebiyat Ödülü sahibi Orhan Pamuk ödül konuşmasında, "Bütün gerçek edebiyat, insanların birbirine benzediğine ilişkin çocuksu ve iyimser bir güvene dayanır" (Pamuk, 2007, s. 27) diyerek edebiyatın gücünü ve birleştirici yanını vurgulamıştır.

SONUÇ

Yazın eserleri tarihsel, toplumsal ve psikolojik özellikler taşır. Okur, eser içinde kendisiyle bağ kurduğu kısımlara odaklanır ve orada kendini görür. Böylece yazınsal eser bir nevi ayna işlevi görür. Ayrıca, yazın eserleri okura geçmişte yaşanmış olayları aktarmada önemli bir rol üstlenir. Bu sırada, o dönem toplumu etkileyen olaylar ve insanların ruh durumu da betimlenince olayların arka planı daha anlaşılır olur ve tarih kitaplarına kıyasla yazınsal eserler hayal gücünü harekete geçirerek zihinde daha sahici sahneler kurar. "Beklemek" ve *Godot'yu Beklerken* bu özellikleri içinde barındıran iki önemli eserdir.

Savaş sırasında Japon yazar Dazai Osamu tarafından yazılan "Beklemek" adlı öykü, Japon halkının savaşa karşı duyduğu endişe, korku ve kişinin doğrudan ya da dolaylı bir dayatmacılıkla hissettiği sorumluluk duygusunu sorgulaması açısından dikkate değerdir. Diğer yandan, savaş sonrası sahnelenen, İrlandalı yazar Samuel Beckett tarafından kaleme alınan *Godot'yu Beklerken* ise, savaştan galibiyetle çıkmış tarafın bakış açısını yansıtmaya rağmen, savaşın getirdiği yıkım sonrasındaki toplumsal değişim ve endişeler nedeniyle yaşama anlamını yitirme ve yaşamın değerli olup olmadığı kuşkusunu duymak bir yana insanların dünyayla uyumsuz halini gözler önüne serer.

"Beklemek" ve *Godot'yu Beklerken* savaşın yalnızca cephede yaşanmadığını, sadece şehirlerin yıkıma uğramadığını, savaşın, kazanan ya da kaybeden fark etmeksizin toplumlarda korku, anlamsızlık, yalnızlık ve yabancılaşma duygularına yol açtığını ve insanların bu hislerle yaşamaya devam etmek zorunda kaldığını gösteren iki önemli eserdir. Dazai ile Beckett'ın karakterleri, farklı ülkeden ve coğrafyadan insanlar olsa da aynı insani kırılabilirliği paylaşır. Bu nedenle okur, bu iki eserde yalnızca belirli bir ulusun değil, bütün insanlığın acısına tanıklık etme imkânı bulur. Neticede yazınsal eserler okurlara, kendi kişisel ya da toplumsal deneyimlerinden uzakta görünen hayatlarla empati kurma fırsatı sunarak savaşın gerçekte hiç kimseye mutlak bir zafer getirmediğini fark etmelerini sağlar.

Extended Abstract

Throughout history, humanity has developed civilizations through discoveries and inventions that have transformed everyday life. The discovery of fire, the invention of the wheel, and countless other innovations have contributed to social progress and cultural development. On the other hand, the same human beings who created these achievements have also been capable of destroying them through violence, conflict, and war. In this sense, the history of civilization reflects not only human creativity and cooperation but also destruction and cruelty. Literature has long served as one of the most effective means of representing these contradictory aspects of human nature. By portraying human experiences, emotions, and moral dilemmas, literary works transcend national and cultural boundaries and acquire universal significance. Through literary works, readers gain access to the thoughts and feelings of others and develop a deeper understanding of the human condition. Another important function of literature is its role as a form of collective memory. Literary works preserve

historical events, social realities, and individual experiences, allowing them to remain meaningful across generations. While historical facts may eventually fade from public memory or remain confined to history books, literature revives the past through imagination and artistic representation. As a result, readers are not only informed about historical events but are also encouraged to empathize with those who experienced them. Literary works therefore provide valuable insights into both past and present human experiences, helping readers reflect on their own lives and make sense of contemporary social realities. This article focuses on two literary works that illustrate these functions of literature: Dazai Osamu's short story "Matsu" (Waiting, 1942) and Samuel Beckett's play *Waiting for Godot* (1953). Although the authors belonged to different cultural traditions and wrote in distinct literary forms, both texts center on the act of waiting and explore its existential implications. The study first examines whether these two works meet the criteria for comparative literary analysis despite their differences in genre, language, and cultural background. It then provides contextual information about the authors and their works before proceeding to a comparative discussion of their thematic concerns. Using a comparative literature approach, the article investigates how the motif of waiting functions as a representation of universal human experiences. In "Matsu", the female protagonist waits without fully understanding whom or what she is waiting for, reflecting the uncertainty and anxiety of life during wartime. Similarly, the characters in *Waiting for Godot* remain suspended in an endless process of waiting, transforming it into a defining aspect of their existence. Despite differences in narrative structure and literary form, both texts portray waiting as a response to uncertainty, loneliness, and the search for meaning in a fractured world. The comparison is particularly significant because Japan and Ireland occupied different positions within the political and historical landscape of the twentieth century. Nevertheless, the works reveal striking similarities in their treatment of human vulnerability and existential concerns. The study argues that waiting emerges as a universal literary motif through which individuals confront despair, hope, uncertainty, and the desire to continue living despite adverse circumstances. In this regard, the texts demonstrate how literature can reveal common human experiences that extend beyond national, linguistic, and cultural boundaries. The results indicate that both works reflect the invisible consequences of war. Beyond physical destruction, war leaves lasting psychological effects, including loneliness, alienation, insecurity, and the loss of meaning. Through their representations of waiting, Dazai and Beckett illuminate these emotional and existential dimensions of human experience. This article aims to conclude that war produces no true winners and that literature plays a crucial role in preserving human experiences, developing empathy, and enhancing our understanding of ourselves and others. Consequently, "Matsu" and *Waiting for Godot* stand as important examples of how literary works function both as sources of collective memory and means for exploring universal human values.

ETİK BEYAN BİLGİLERİ (ETHICS):

*Bu makale, Tsukuba Üniversitesi, *Journal of International and Advanced Japanese Studies*'in 9. sayısında (ss. 107-114) (Şubat 2017) "Matsu to Godot wo Machinagara no setten – Bungaku Sakuhin ni Okeru Ningensei" başlığıyla Japonca yayımlanmış yazıdan geliştirilmiştir.

*This article has been developed from the Japanese-language article entitled "Matsu to Godot wo Machinagara no Setten – Bungaku Sakuhin ni Okeru Ningensei", published in the *Journal of International and Advanced Japanese Studies* (Issue 9, pp. 107–114) of the University of Tsukuba in February 2017.

**This study was conducted in accordance with scientific and ethical principles, and all sources used have been properly acknowledged in the references. Artificial intelligence-based tools were used only to a limited extent for language and expression editing. The scientific content of the study and full academic responsibility for it rest entirely with the author(s).

**Bu çalışma, bilimsel ve etik ilkelere uygun olarak hazırlanmış, yararlanılan tüm kaynaklar kaynakçada belirtilmiştir. Yapay zekâ tabanlı araçlardan yalnızca sınırlı ölçüde dil ve ifade düzenlemesi amacıyla yararlanılmış olup, çalışmanın bilimsel içeriği ve tüm akademik sorumluluğu yazar(lar)a aittir.

KAYNAKÇA

- Baba, S. (2004). “ ‘Katarenai Monogatari wo Yomu’ – Dazai Osamu ‘Resshron’”, *Nihon Bungaku, Nihon Bungaku Kyokai*, Vol. 53, Issue 4, pp. 60-64.
- Beckett, Samuel (1992). *Godot’yu Beklerken*, 2. Baskı, (Çeviren: Tuncay Birkan) İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
- Dazai, O., Akutagawa, R., Niimi, N., & Tokuda, S. (2025). *Aynı yıldızın altında: Öykü ve masal seçkisi*. (A. V. Erdemir, Der. & Çev.). İstanbul: Paris Yayınları.
- Esslin, M. (1995). *Absürd tiyatro* (H. Çalışkan, Haz.). Ankara: İmge Kitabevi.
- Ihara, A. (2003). Dazai Osamu “Matsu” ron: [Kyōto Teikoku Daigaku Shinbun] to no kanren o fumaetsutsu. *Otsuma Kokubun*, 34, 161–178.
- Inoue, R. (2000). The prisoners in *Waiting for Godot*: No time, no space, and no God. *Journal of Inquiry and Research*, 72, 1–20.
- Kato, S. (2012). *Japon edebiyatı tarihi*. (Çeviren: Oğuz Baykara) İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Pamuk, O. (2007). *Babamın bavulu*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Ruby, C. (Ed.). (1967). *Casebook on Waiting for Godot*. New York: Grove Press.
- Saeki, A. (1985). Taihei-yō Sensō-ka no Dazai bungaku: Zeminaaru / “Shinrō” “Jūnigatsu Hachi-nichi” “Matsu” no inshō no shūsoku. *Bungaku to Kyōiku*, 134, 17–30.
- Sakurada, T. (2002). Tojirare, hirakareta monogatari: Dazai Osamu “Matsu” ron. *Nihon Bungaku Ronso*, 31, 48–60.
- Sakurada, T. (2007). “Matsu” koto no isō: Akutagawa Ryūnosuke “Obe no Shin” to Dazai Osamu “Matsu”. *Nihon Bungaku Ronso*, 36, 12–19.
- Suzuki, T. (2010). “Shōseteki” engeki / “Engekiteki” shōsetsu: Gekisaku “Godō o machinagara” to shōsetsu “Nazukeenu mono ni mirareru janru no mondai”. *Études de Langue et Littérature Françaises*, 96, 196.
- Toffler, A., & Toffler, H. (1994). 21. yüzyılın şafağında savaş ve savaş karşıtı mücadele. (M. Harmancı, Çev.). İstanbul: Sabah Kitapları.
- Wells, H. G. (2022). *Tüm savaşları bitirecek savaş*. (Z. N. Kaynar, Çev.; 2. bs.). İstanbul: İthaki Yayınları.
- Ying, L. F. et al. (Eds.) (2023). ‘Dazai Osamu's Literary Works’. ICELA 2022, ASSEHR 730, Wuxiao Fei, *Proceedings of the 2nd International Conference on Education, Language and Art*, Atlantis Press, pp. 796-804.
- Yüksel, A. (2017). *Samuel Beckett Tiyatrosu*, 2. Baskı, İstanbul: Habitus Yayıncılık.